

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatál: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

A gyámhatósági jog megszerzése.

II.

De nemcsak Gyoma község képviselő testülete látja azt, hogy a községeknek joguk van ahhoz, hogy az árvatári tartalékalap jövedelmei fölött ők rendelkezzenek, szem előtt tartván a 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyezését is, hanem a belügyminiszter is így lépett fel Bihar vármegyével szemben, amely a maga árvaszéki költségeit is a községek árvatári jövedelmeiből akarta fedezni. A belügyminiszter tudja, hogy a községek soha sem juthatnának abba a helyzetbe, hogy önálló gyámhatóságuk, vagy gyámpénztáruk lehessen — ha akár a vármegye, akár a 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyalapja elvehetné a tartalékalap egész jövedelmét.

Épen a napokban közölték a lapok a belügyminiszternek 63.153. sz. rendeletét, mely így szól:

«B. vármegye ama határozatától, melylyel kimondatott, hogy az önálló gyámpénztárral bíró községek tartalékalapjaiból, ezeket bizonyos meghatározott arány-

ban terhelőleg 5000 korona általányt bocsát a megyei árvaszék rendelkezésére — jóváhagyásomat megtagadom. *Indokolás.* Mert az önálló gyámpénztárral bíró községek gyámpénztári tartalékalapjai felett nem a cím (vármegye), hanem az illető községek képviselő-testületei hivatvák jóváhagyással határozni.»

Tehát az árvatári jövedelmeket a községek az ő közigazgatási kiadásai fedezetére fordíthatják. Hiszen a miniszter az árvaszékek felállítását ohajtja, amint azt a 129000/1902. sz. B. M. R. 69. §-ában ki is fejezi, sőt a gyámhatósági megbízatás alapján a községeknek gyámhatósággal való állandó felruházása iránt utasítja is a járások főtitviselőit a kezdeményezésre, ha a községeknek van elég szellemi és anyagi ereje.* Csongrádon 250.000 korona évi háztartásból lehetne 3000 koronát erre a célra szánni, akkor, mikor erre nem is kellene pótdót kivetni, — sőt ebből még egyéb haszna is lenne a városnak. Mint-hogy ugyanis a tartalékalap fele-

* E tekintetben Tasnády Imre járási főszolgabíró úr melegen pártolta a közönség abbeli ohajtását, mely az árvaszék felállítását tűzte ki célul. Sőt Söhlyá főjegyző úr már el is készítte az árvaszék szervezési szabályrendeletét, de várni akar vele, míg a miniszteri szabályrendelet leérkezik. Ez megtörtént. Most tehát nincs ok a halasztásra. *Szerk.*

jövedelmét joga lenne a 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyezésére fordítani, ahelyett hogy tőkésíti a jövedelmeket, míg újra baj éri — felszabadulna a 4000 korona szegényügyi kiadásból is 1000 korona, s így pótdótból csak 3000 koronát kellene a szegényügyi kiadásokra fordítani. Tehát nemcsak hogy fedezve lenne az árvaszék közigazgatási költsége, hanem 1000 koronával apasztaná a pótdótkat, szóval apasztaná a közterheket.

Mert nézzük csak, hogyan tesznek aszomszéd városok?

Félegyháza város f. év július 21 és 22-ikén tartott közgyűlésén elhatározta, hogy

«Az árvaszéki tisztviselők fizetéséhez a gyámpénztári tartalékalap ezentul minden évben 5000 koronát fog átszolgáltatni a közpénztárnak. Az árvaszéki birság pénzek pedig addig lesznek gyűjtendőek, míg azokból egy árvaház lesz létesíthető, azontul pedig annak fentartására fog fordíttatni.

A gazdasági tanácsnok ezentul az árvaszéki ülésen, mint kiküldött ülnök fog résztvenni, de ügydarabokat nem referál, csak szavazhat.»

Ugyanígy tett Kecskemét, H.-M.-Vásárhely s az országnak valamennyi jól adminisztrált községe és városa, hogy t. i. a tartalékalapból

T Á R C A.

Örvények.

— Eredeti regény a budapesti életből. —

30

Írta: Néglusz.

A kiválasztott.

— Szivesen Micikém, csak ne legyen oly gúnyos, oly szeleburdi, oly kégyetlen, van annyi emberösmeretem, hogy tudjam, milyen maga belőlről. Nem olyan ám, minőnek mutatja magát. Ez csak a hamis, a talmi oldala.

— Eh! unalmas az a sok lé, amit itt föltálat. Beszéljen valami okosabbat és hozasson inkább egy curacaot, de maga is igyék valamit.

— Tudom, látom, kedves Micikém, hogy a maga lelke még nem annyira romlott, mint itt a többi, magának még van szive, amely tud érezni, de szánt szándékkal, készakarva el akarja fojtani igaz érzelmét és előtérbe tolni a nem valódiakat.

— Hallja már, maga Szmólen Tóni, vagy kis Khon, vagy tudja Isten, minek hívják, ne daráljon itt olyan dolgokról, amelyek mellett ásitani kell. Ne tartson nekem prédikációt. Ha meghalok, akkor nem bánom, egész nap prédikálhat amiről akar. Isten éltesse!

A lány egy hajtásra kiürítette az előtte álló pálinkás poharat, a vállalkozó hason-

lóképen. Az utóbbit a különféle édes és erős pálinka már teljesen kiforgatta. Tűz-el és hévvel beszélt tovább:

— Én magát boldoggá akarom tenni. Azt akarom, hogy hagyja itt ezt a lebujt és az általam fölvert lakásban az én támogatásom mellett éljen nekem és szerelmemnek.

— Ha azt megéli, barátom, akkor öreg lesz. Elhagyjam ezt a mulatót, ahova úgy odanóttem mint alma a fájához, mint virág a szirmához. Én hagyjam el a színházat? Én? . . . Hahaha!

— Jót kacagott, széles jókedvű nevetésben tört ki, hogy egészen kihozta sodrából a vállalkozót.

— Hisz maga csak mókázik, Micike, maga meg akar tréfálni, bosszantani akar engem. Nem úgy gondolja maga, ahogy mondja. Erre mérget veszek.

— Vegyen hát mérget, de minél előbb, azaz hozasson egy kis vaniliát, az legalább olyan piros, mint az arca és olyan édes, amilyen keserű a maga élete.

— Én megakarom magát a saját érdekében menteni a biztos és feltartóztatlan elzülléstől. Én jóllétét akarom megvetni. Nem fogja semminek szükségét látni.

— De nagy majom maga barátom! Mi köze az én életemhez? elzüllésemhez? Én nem magának, hanem magamnak züllök el. Jobb lesz, ha megkínál egy cigarettával és egy kis rumot hozat.

— A vállalkozó hirtelen jobb kedvre derült s harsányan kiáltotta:

— Pincér! Altvatert, abszintot, állást chartereust, vaniliát, unicumot, cognacot, rózsalikört, megyszeszt, törkölyt, szilvóriumot, boroviczkát, rumot a kisasszonynak. Hozza ide az egész pálinka-készletet.

— Ezt már szeretem édes Jancsikám! jegyzé meg a leány. Megengedem, hogy megcsókolj drágám. Így ni! Mégis derék legény vagy a talpadon.

Egyszerre kedves lett Bokros Mici. Ő tudniillik, aki mindenkiel szemben egyformán nyájas és barátságos volt, a vállalkozóval, akit röviden «Jancsiká»-nak nevezett, szánt-szándékkal gorombáskodott, noha a többi ficsurral szemben udvarias volt. A vállalkozóval szemben merő taktikából volt ily szokatlanul rideg, mert éles szeme észre vette, hogy először is jobb a többinél, kifogástalan úri ember, másodsorban — s ez sokat nyomott a latban — tudta, hogy jómódú, gazdag ember, aki támogatja, segélyezi, elégáns lakást és fogatot tart neki, ami aránylag csekély gázsijából nem igen telik.

Csak a szinpadot nem volt hajlandó elhagyni, mert arra is el volt mindig készülve, hogy egy szép napon elpárolog, hűtlenné lesz az uralkodó planétája.

(Folyt. köv.)

Ferencz József keserűviz

az egyedül elismert kellemes ízű természetes
— hashajtószert —

fedezze a gyámhatóság költségeinek nagy részét.

Az tehát teljesen téves állítás, hogy a tartalékalapnak jövedelmeit nem szabad, legalább fele részben az árvaszék közigazgatási céljaira kérnünk. Sőt ellenkezőleg, ezekből világos, hogy most már, amikor a 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyalapjára szabályrendeletet kell hogy csináljon a község, jogosan és törvényesen fog eljárni, ha a belügyminisztertől azt fogja kérni, miszerint a tartalékalap fele részét árvaszék felállítására, fele részét pedig az említett segélyalapra fordíthassa évenként.

Van még azonban egy másik tévedése is a határozatnak — nevezetesen az, hogy «nem az árvatárt, hanem az egyes követelő árvákat illetik meg az árvatári tőkék kamatai» (A kamatok 10⁰/₀-a). Miután jövőre összesített kezelést fog folytatni a gyámpénztár.

Ennek is épen az ellenkezője áll. Hiszen Csongrád községnek f. évi június 15-én tartott közgyűlésén a gyámpénztári kezeléssel az 55300/1903. sz. B. M. R. V. fejezete alapján alkotott pótszabályzatának 3. § épen ellenkezőleg (!) így szól:

«A kiskorúak s gondnokoltak kamatjövedelméből az árvapénztár által beváltott kamatszelvek értékéből a tartalékalap javára levonható jutalék tényleges száztőlja tiz (10) százalék.»

Sőt az összesített kezeléssel nem is az illető kiskorú, de az árvatár lesz a hitelező, tehát épen az összesített pénzkezeléssel van első sorban joga csakis az árvapénztárnak a kamatokhoz, az 55300/1902. sz. B. M. R. 79. §. alapján, amint maga a község is az említett szab. rendeletében így intézkedik — de világos a miniszteri utasítás is, mely így szól:

«A községi gyámpénztár a kiskorú vagy gondnokolt javára befolyt kamat jövedelméből a községi szabályrendeletben megállapított jutalékok (Csongrád 10%-ot állapított meg) vonja le a tartalékalap javára.

Összesített kezeléssel ez a jutalék a közös kamat kulcs megállapítása alkalmával, július és december elején vétetik egy összegben jegyzékbe, míg az egyéni pénzkezeléssel minden egyes adós kamatbefizetése alkalmával kell a községi szab. rendeletben megállapított jutalékokat levonni a tartalékalap javára és bevételezni.

Lehet-e csodálkozni, hogy a közgyűlés nem foglalkozván ez ügygel, egyszerűen elhalasztotta annak tárgyalását, s maga a főjegyző úr sem tette a kérdést beható vita tárgyává, holott a saját javaslatáról volt szó.

Mi lenne tehát a teendő? Az, hogy a községi 7 éven felüli elhagyott gyermekek segélyalapjáról alkotandó szabályrendelet szervezésére hívna össze a főjegyző úr egy bizottságot és állapodnának meg akkor, hogy mily összeget fordítsanak erre a célra, s mily összeget az árvaszék felállítására, amit maga a főjegyző úr évek óta sürgetett.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

A tanügy munkásai, annak lelkes barátai vagyunk mindketten. Engedje, hogy ezen alkalomból néhány gondolatot közöljek Önnek, melyek fejemben motoszkálva tintát, papírt kértek.

— Ugy érzem, mintha nagy kitérőt tettem volna Isten által kijelölt utamból s megint igaz nyomba készülnék toppanni; vagy mintha kedves háztartást, családot hagytam volna el sok időre és most hosszú útról visszatérve vélem, hogy otthonomban várnak a munka, a szeretet, a kötelesség igényei...

— Elmúlik a nagy szünidő...

— Ujabb figyelem, újabb szeretet jár a haza reánk bizott szemfényének, legszebb reményének: a gyermekvilágnak, mely jövőre boldogulását vagy hanyatlását jelenti.

— A tanító működését két ikertestvér irányítja: Első a nevelés, nyomában a tanítással.

— Siralmas alakokat láttam a nyers észt tudományokkal, — mondhatnám — kideszkázva. Ennek rései közt a sötétség és kisebb-nagyobb bűnök többé-kevésbé rejtve a zofizmak álvédelme, lyukas leplei alatt...

— Ilyen alakok átkos volta az élet, a család, a hazán bizonyul...

— Neveljünk tehát. Neveljünk a vallás és tiszta jó erkölcs hatalmával, mely a lélek talaját porhanyitva, a tudományoknak oly szép, oly könnyű fölvételét biztosítja.

— Miért tiszteljük Szent-István emléket? Mátyás király, Corneille Roussean szelleme miért él közöttünk? Miért nagy és hallhatatlan egy Deák? egy Széchenyi? Mi tette nagygyá az orleansi szüzet? Mi Mi tette szentté a gyilkos Corday Saroltát? Miért nem felejtjük el Lorántffy Zsuzsannát? A vallás és közoktatásnak szentelte-e a nagy Napoleon a marengoi csata után kezeibe került hatalom és kincsek első aratását?

— Miért emlegetjük Pestalozzit? Brunsvik Terézt? Veres Pálnét?

— Csak azért, mert nagy tehetségek jó erkölcsön fejlődött, erényekkel ékeskedett és a test a lélek erejének megfelelő volt.

— Nem ezek-e föltételei a jó anya, a jó apának a családi körben is?

— Itt a tér, melyen, hogy működhetünk, büszkeséggel tölt el. Alakítsunk, neveljünk hát! Gazdálkodjunk szakértelemmel, tiszta lelkiismerettel és meleg, őnzetlen szeretettel nemzetünk legdrágább kincsének: gyermekei lelkében! A ferde nevelés kész veszedelem. De erről most nem írhatok bővebben.

— Nem lehet az eredmény rossz, hol a hozzáértő munkás szándéka tiszta és szent és hivatása feleje tereli.

— Örömmel gondolok azon kedves napra, mikor megint magam köré gyűjthetem kis leányaimat s szemem — mint egy jó gyalú — szalad végig soraikon, meg-meg akadva apró ferdeségein, fogyatkozásain, hiányain vagy szeméből sugárzó tehetségein az apró seregnek.

Ilyenkor már is kész a csataterp bennem az apró hibák irtása, a tehetségek fejlesztése iránt.

No de ne veszítsék fölösleges szót, Nagy jából elmontam egy keveset a sokból, ami lelkemet betölti, amit tisztelt Szerkesztő Úr úgy is régen tud, ha el nem mondom is. De ez nekem így jól esett. Igaz kartársi tisztelettel, hazafias üdvözléssel

Csongrád, 1903. augusztus 21-én.

Zelenkáné.

UJDONSÁGOK.

— Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mészáros Mihály áll. elemi iskolákhoz igazgatóvá nevezte ki. A megérdemelt kitüntetéshez szívvel gratulálunk! Az állami elemi iskolának e szerint két igazgatója van. Hogy melyik iskolák tartoznak a régi

igazgató Blázsk Mihály és az ujonnan kinevezett igazgató ügyköre alá, azt még eddig nem tudhatni.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pajzorszky Valéria csongrádi áll. polg. isk. tanítónőt Belényesre, Nagy Mária zalatnai áll. polg. isk. tanítónőt pedig a csongrádi állami polg. leányiskolához helyezte át.

— Szentos város új jövedelmei. Szentos város tanácsa azzal az eszmével derekasan foglalkozik, amit itt régóta sürget a község érdekében lapunk, hogy t. i. miféle új jövedelem forrásokkal lehetne az adózó polgárok terhein könnyíteni? Így a tanács elhatározta Mátéffy polgármester javaslatára, hogy rátérnek a fogyasztási adók kiterjesztésére, amit az egész világ követ, mert tényleg kényelmesebb az adófizetőkre is, az adóbeszedő közegekre is, s Anglia, Belgium, Francia- és Németország lakosainál mind nagyobb tért hódít az az elv: a közjövödelmeket fogyasztási adókból beszédni, amikre nem kell végrehajtó, sem adó kivető bizottság, mert észre sem veszi az ember jóformán mikor lefizeti. — Holott ha a földbirtok, az üzlet, a kereset lenne megterhelve: akkor a sokszor igazságtalanul kivetett adó miatt dobra kerülhet a föld, a ház, az üzlet: ellenben fogyasztási adót csak fillérenként fizeti az aki fogyaszt. Különösen a pálinka fogyasztást kellene megadóztatni. Csongrádon már ezelőtt 3 évvel elhatározta a község a fogyasztási pótlék behozatalát, a miniszter jóvá is hagyta, de mai napig sincs végrehajtva. Pedig ezzel is 5—6 %-al lehetne a pótdókat leszállítani.

— Adóleszállítás. Csongrád község képviselő testülete egy bizottságot küldött ki Réti Ferenc javaslatára a költségvetés átvizsgálására, abból a célból, hogy áttanulmányozván azt, a közgyűlésnek javaslatot terjeszzenek be arról, hogy mily módon lehetne a községi adókat leapasztani. A bizottság tagjai majdnem teljes számmal megjelentek az első értekezleten, mely f. hó 21-én tartott a főjegyző hivatalhelyiségében, s beható vizsgálat alá vették a költségvetés minden egyes tételét. Örömmel láttuk, hogy úgy az előjáróság vezetőiben, mint a bizottság minden egyes tagjában meg van a teljes jóakarát és buzgó igyekezet a pótdókok leszállítására és a költségvetésben való takarékosagra, s nem egyszer maga a főjegyző tette meg az indítványokat arra nézve, hogy hol lehetne megtakarítást csinálni az idén, s mit lehetne a jövő évre halasztani? A rendkívül fontos tanácskozás d. u. 3 óráig egész 6 óráig tartott, s annyira lelkiismeretesen vették át az egyes tételeket, hogy jövő héten, csütörtökön folytatják. Azonban nem hisszük, hogy elkészüljenek vele elkor: mert a legfőbb teendőre, a bizottsági javaslat elkészítésére magára kell még egy ülést összehívni. Ugyanis Söhlya főjegyző felemlítette, hogy ő majd a bizottság munkálatait összegezve, ezen kívül tudna még egyes tételeket javaslatba hozni, amelyekkel a költségvetést már a jövő évre 25—30%-kal lehetne realisan lejjebb szállítani, s egy pár év tervszerű munkálata előre számításai által a költségvetést egyensúlyba hozni, hogy a városnak bő fedezetül szolgálhatnának új jövedelem forrásai. A bizottság kisebb-nagyobb csatározások után azzal oszlott szét, hogy ha néha egymást halálos ellenségnek tekintik — mint a szónokok és politikusoknál ez a képzelődés általános — azért mindnyájan egy célra törekcsenek, hogy Csongrád felvirágozzék s ha sikerülni fog a közterhek leszállításának munkája, aminek öröme méltán üríthetne áldomás poharat mindenki — talán a fehér asztalnál, öntudatára jutnának maguk a harcoló, vitatkozó felek is annak az igazságnak, mely így szól: «Nini, hiszen ez az én legnagyobb ellenségem nem is olyan rossz ember, csak én láttam annak, mikor a szónoklat és vita lázas heve elragadott.» És hogy a közéleti tusák rég elcsitulnak volna, ha a vita menetét egy-egy tapintatos kéz vezette volna: az bizonyos.

— Tűzrendészetünk. A legutóbbi tűzesetek ismét aggodalomba ejtették a várost, hogy nincs jól szervezett tűzoltóságunk. A város az önkéntes tűzoltóság részére mintegy 4500 koronát áldoz pótdókból, de ha községi kötelező tűzoltóság lenne, akkor ez a 4000 korona is le esnék a községi pótdó terhéről, s igazságosabb arányban lenne kiosztva a lakosság közt. Ugyanis mindenki köteles lenne a tűzoltásra. Aki azonban megakarná váltani magát — ha összes állami adója nem haladja meg a 10 forintot, akkor 1 forintot fizet váltásdíj gyanánt: akinek állami adója 20 forintot meg nem haladja fizet 2 forintot, akinek állami adója 30 forintot meg nem haladja, fizet 3 forintot, 40 forint után 4 forintot, ezen felül bármily összegű állami adó után fizet 5 forint tűzoltói váltásdíjat. Kell is ez a rendelkezés. Mert a község nem szokott segédkezni a tűznél. Így e váltásdíjakból bejönne évente 8—10 ezer korona, s abból lehetne a tűzoltóságunkat.

got jól szervezni és fentartani. A szomszéd Kecskemét város azonban még tovább ment s 1900. évben elhatározta más városok példáján indulva, hogy a biztosító társulatokat felkéri, miszerint a biztosítási díjakból 20 százalékot térítsen vissza a város lakosságának, a tűzoltás céljaira. Teljesült kérelmük — s most már Kada Elek polgármester a városi tűzbiztosítás tervével foglalkozik. Söhlyá főjegyző régóta tervbe vette a községi tűzoltóság létesítését, s most, hogy a tűzoltó parancsnoki állás be lett töltve — megvalósítja a kötelező községi tűzoltóság kérdését.

— **Szegényügy a községnél.** Csongrád-megyé alispánja a szegényügy rendezését folyton sürgeti a községeknél. A belügyminiszter még 1899. évben 51.000 sz. a. körrendeletének 2. §-ában elrendelte, hogy minden község a közsegélyre szorultak segélyezésének, gondozásának és ellátásának módja és mérve tárgyában egy éven belül a helyi viszonyoknak megfelelő szabályrendeletet köteles alkotni. Ha van ilyen szabályrendelete Csongrádnak — úgy az szép dolog: ha pedig nincs, akkor derekas munkát végezne, ha ilyet készítené, mert kevés községnek van még ilyen — s itt Csongrádon 4000 koronát ad ki erre a célra a város.

— **Bál.** A Polgári Kör boldogasszonyi bálja f. hó 15-én tartatott s minden tekintetben a legsikerültebbeknek mondható. Jelen voltak: *asszonyok*: Bozó Mihályné, Blázsik Mihályné, Faragó Józsefné, Forgó Andrásné (Pálmonostor), Forgó Mátyásné, Forgó Györgyné, Id. Galambos Ferencné, Gyovai D. Istvánné, dr. Heinrich Istvánné, Kaszanicky Ferencné, Kátai Pálné, Kovács Sándorné (Félegyháza), Kókai Ferencné, Major Jánosné, Mészáros Gáborné, Söhlyá Gyuláné, dr. Sörös Miklósné, Szép Józsefné, Viesner Lajosné. *Leányok*: Bozó Annuska, Bodola Ilonka, Forgó Erzsike (Pálmonostor), Forgó Juliska, Forgó Mariska, Forgó Rozika, Galambos Mariska, Gyovai Mariska, Kaszanicky Etelka, Kádár Málciska, Kátai Emmuska, Kókai Mariska, Kovács Mariska (Félegyháza), Mészáros Bertuska, Toldi N. (Szeged), Tholt Margitka és Tholt Rózsika (Budapest).

— **Alakítsunk daloskört.** Lapunk mult számában közölt ama felhívásnak, hogy alakítsunk daloskört meg lesz a sikere, — már néhányan jelentkeztek is. Ha hús tag fog jelentkezni, akkor megalakul a daloskör, még pedig oly formán, hogy azonkívül, hogy a templomi ünnepeken is közreműködik, egyházi énekek előadásával, évente egy-egy hangversenyt, színi előadásokat s nyáron egy-egy majálist fog rendezni. Tagjai lehetnek a fiatalabb iparosok, kereskedők és gazdák, s idővel kifejldhet a dalkör egy rendez egyesülétté. Az ének darabok betanítását egy szakképzett ének és zenemester vállalta magára minden díj nélkül.

— **Felülfizetések.** A Polgári Kör búcsú bálján felülfizettek: nagys. Porubszky József 4 K, Eszes Mátyás 2 K, Borda Mihály 1 K 40 f, Fekete István (Kengyel), Kátai Lajos 1—1 K, Mészáros Sándor, N. N. 40—40 f, Kókai Ferenc 20 fillért. Összesen 10 korona 40 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók a rendezőség őszinte köszönetét.

— **Csongrád-megyé új helységnevei.** A m. kir. miniszterelnök, mint belügyminiszter most állapította meg a Csongrád-megyé területén fekvő helységek neveit, amelyeknek használata ezentúl kötelező. A rendelet a legtöbb régi nevet változatlanul érvényben hagyja, de a csongrádi járásban levő Csany község nevét Csanytelekre, Dorosma neyét Kiskundorosmára, Mágocsét Nagymágocsra, Teését Magyartésre változtatta.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferenc József keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérünk határozatlan Ferenc József keserűvizet.

CSARNOK.

Leányom tizenötödik születésnapján.

Ismét egy év telt el az Úr kegyelméből
Te drága főd felett, óh édes, kedves lény.
Bár serdülő leányvá válsz immár, nekem
Csak az vagy: a rózsás szobában fölsíró baba,
Miódön kis bátyád tiszta hangja kérdező:
«Ki az, ki ott benn van és sir, te édes, jó apa?»

Főlemel a szent gyermek piciny kezét
És lágyan érinté azzal kis arcockáidat,
Parányi homlokodra csókot is lehelte,
Oly tiszta hűet! gyengédségtől égőt!
Majd szóla: «Testvérem ám az, ki ott benn van
S szerető bátyja én, úgy-e, te édes, jó apa?»

«Majd óvom én, majd őrzöm én, ha nagy leszek:
Erős fiúnak illik ám kis hűgát védeni.
Becézem addig; ringatom és dallok is neki,
Mig szépet s jót tanulván könyvből, gazdag leszek;
Meglátod majd, hogy boldog lány lesz az én testvérem,
Ki ott benn van és sir mostan, te édes, jó apa.»

És nagy lett ő hamar... Nagy a magas egekben,
A honnét angyalvilágból szép szeme letekint.
Főlkérésé hamar, segédül is hívá
Örzesedre a mennyben lakó másik jó testvért.
Leszállva sától alkottak az angyalszárnyakból
Köréd, így szólván: «Látod ezt, te édes, jó apa?»

Bajment várként simul köréd az angyalpárnak szárnya,
Mely bűt és vést riaszt, viszont bő áldást rejt.
Ha szunnyadsz, ringatnak ők édes susogással,
Majd friss életre költenek, ha piros hajnal int.
És átalakított apádnak ily vigaszt visznek:
«Vigyázzunk folyton testvérekre, édes, jó apa.»

És erős kéznek támaszát hálásan élvezed:
Emel, segít és el nem hagy, míg arra méltó vagy.
Isten tekintett rád. Fel is nővel immár,
Örömförás özvegy anyád és jó rokonidnak.
Hisz erény szellem és szívből áll az a drága kincs,
Melyből szünetlen meríteni jól megtanítalak.

És angyaltestvéreinek tiszta ígérete áll:
Ő dús lett; meg is segíté dűshoz méltóan téged.
Kölesön ada szép lelkebből, hogy tanulmányidban
Segítsen, oktasson és fölvilágosítson...
Most angyalarcán égi diadalnak fénye ül
És szól: Nézd, boldog kis hűgom, te édes, jó apa!

Zelenkáné.

TANÜGY.

Iskolai értesítés az 1903—904. tanévre.

A csongrádi m. kir. állami polgári fiúiskolába a tanulók szabályszerű felvétele f. 1903. évi szeptember hó 1—5-ik napjain d. e. 8-tól 12 óráig a polgári fiúiskolai épületben történik.

A polg. fiúiskola I-ső osztályába oly tanulók vétetnek fel a) kik életüknek 9-ik évét betöltötték, b) kik az elemi népiskola 4-ik osztályát jó sikerrel végezték s azt iskolai bizonyítvánnyal, vagy felvételi vizsgálattal igazolják, c) kik a magyar nyelvet annyira birják, hogy az ezen nyelven tartott oktatásban akadály nélkül résztvehetnek, d) végre oly tanulók, kik habár iskoláikat rendszeren nem végezték, de koruknál fogva ezen osztályba beillenek, s az ott megkívánt előképzettségükről vizsgálatot tesznek.

Felsőbb osztályokba; és pedig a II-ik osztályba felvétetnek oly tanulók, kik az elemi iskola V-ik osztályát, a III-ikba pedig kik az elemi iskola VI-ik osztályát jó sikerrel végezték, s a különböző tárgyakból felvételi vizsgálatot tesznek.

Általában a II., III. és IV-ik osztályokba azon tanulók léphetnek, kik valamely hazai polgári, vagy középiskolai (t. i. gymnasium vagy reáliskola) előző osztályát legalább elégséges sikerrel végezték s azt bizonyítvánnyal igazolni képesek.

A középiskolákból átlépő tanulók a tantervi különbözetből felvételi vizsgálatot kötelesek tenni.

A gymnasiumban latin nyelvből, s a reáliskolában francia nyelvből nyert *«elég-telen»* érdemjegy a polg. iskolába való felvételnél akadályt nem képez. Oly tanulók, kik a középiskolában egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen érdemjegyet nyertek, felsőbb osztályra szintén felvehetők, ha ezen tantárgyakból, valamint a tantervi különbözetből sikeres felvételi vizsgálatot tesznek, melyre engedélyt a kir. Tanfelügyelő úr adhat.

A tantervi különbözeti vizsgálatért, mely szeptember 1—5-ig terjedő időben történik, tantárgyanként 4 korona fizetendő.

A javító- és felvételi vizsgálatok f. évi szeptember 3., 4. és 5-ik napjain d. u. 2—4 óráig tartatnak meg.

A javítóvizsgálatok díjmentesek.

Tandij egész évre 10 korona, mely két egyenlő t. i. felerészben szeptemberben, felerészben pedig februárban fizetendő.

A beiratási- és egyéb díjak 3 korona 30 fillér, melyek a beírás alkalmával fizetendők.

Tandijmentességért oly tanulók folyamodhatnak, kik jó magaviseletűek, s kik az előző tanévről legalább jó, azaz oly bizonyítvánnyal bírnak, melyben a szépírást, éneket és testgyakorlást nem számítva, egynél több elégséges osztályzat nem foglaltatik. Tandijmentességért a folyamodvány ngos dr. Tergina Gyula kir. tanácsos tanfelügyelő úrhoz címezve, egy évnél nem régebb keletű szegénységi bizonyítvánnyal és az előző évi iskolai bizonyítvánnyal felszerelve, a beírás alkalmával az igazgatóságnál adandó be.

A beíráshoz minden tanuló szülője vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni, magával hozván előző évi iskolai bizonyítványát, keresztlevelet és újraoltási bizonyítványát.

Csongrád, 1903. augusztus 19-én.

Az igazgatóság.

*

Tantervkülönbözeti vizsgálat tananyaga.

a) Az elemi iskola V. vagy VI. osztályából a polg. fiúiskola II. osztályába való átlépés alkalmával:

1. Számтанból: A polg. fiúisk. I. oszt. tananyaga.

2. Mértanból: A polg. fiúisk. I. oszt. tananyaga.

3. Természetrájból: A polg. fiúisk. I. oszt. tananyaga.

4. Mértani rajzból: A szerkesztő síkmértan elemei.

b) Az elemi iskola VI. osztályából a polg. fiúiskola III. osztályába való átlépés alkalmával:

1. Magyar nyelvből: összetett szerkezetű mondatok taglalása és szerkesztése. Mellé- és alárendelt mondatok viszonya. A szókötés (a határozók, úgynevezett igekiegészítők tana.) Szóképzés. Szinonimák egybeállítása.

2. Földrajz: Európa és Ázsia.

3. Számтанból: Időszámítás. Közönséges és tízedes tört miveletek. Számolási rövidítések. Számítási miveletek korlátolt pontossággal.

4. Mértanból: Idomok összeillősége, szimmetriája és hasonlósága. Területszámítás. A mértani testek hálózata. A testek térfogatának és felszínének meghatározása.

5. Természetrájból: Az állati rendszer főbb alapvonalai. Az állatoknak analtikái után való meghatározása. Az állatcsoportok szervezete.

6. Mértani rajzból: Szerkesztő síkmértan elemei. Vetülettan elemei: pont, vonal síktérbeli helyzetének meghatározása, egymáshoz való viszonya.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Cserét keres

Kiskunfélegyházáról egy özvegy asszony fia helyett, ki az itteni polg. fiúiskola II. osztályába járna, a cseréfiú a félegyházi gymnasium I—IV. osztályába járhat. Értesítést kér Mócár Imre tanító vagy a Félegyházi Hírlap egyesült Félegyházi Híradó kiadóhivatala.

Európában

számtalan kitüntetésben részesült legfinomabb és legzamatosab

a híres budweisi sör, az egész alföldön kizárólag a Magyar Király szállodában kapható.

Naponként friss csapolás.

Egy pohár 20 fillér.

Tisztelettel kérem a sörélvöző és szakértő közönség bírálatát.

Csongrád, 1903. augusztus 15.

Goda István

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő gőzzel berendezett

műfestő- és vegyi tisztító intézetet

1903. évi augusztus hó 3-án

Csongrádon,

Főtér (Városi takarékpénztár épületében) megnyitóm.

Elvállalok mindennemű női-, férfi-, gyermekgyógyászati, butorszövet, asztal- és ágyszerítőt, csipke, horgolások, továbbá bármilyen gyapjú, pamut, vagy csipkeszöveteket, minden legfinomabb árnyalat festését, ugyszintén tisztítását a legrövidebb idő alatt és legolcsóbb árban.

Gyász eset és sürgős eseteknél azonnal késztülnek.

Valamint ruhák elfejtését, épen úgy bárkinek szakfelvilágosítással szolgálom.

Szakképzettségem bel- és kiválóan külföldi intézeteknél szereztem; utóbbi időben királyi felségek családja és környezete részére a munkákat a legjobb sikerrel végeztem, miért is a n. é. közönség pártfogását kérve, melyet mindig a legnagyobb pontossággal és izléses szép munkámmal fogom kiérdemelni, szíves látogatását mielőbb várva maradtam tisztelettel

Váradi Mihály

műfestő és ruhatisztító.

Nincs többé tyúkszem!

Ha tyúkszemétől akar megszabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és **biztosan ható**

Denzinger-féle

„Viktória” tyúkszem kenőccsel

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyúkszemét is eltávolítja.

Egy tégely ára 1 korona 30 fillér. 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló:

Denzinger Ádám,

Ujvidék Duna-utca 17. szám.

Jorgó János óras: gyári raktár: Wien III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

Órajavitási műhely.

Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapacóra nickeltokban 36 órai járással frt 2.30
8039 sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. > 1.—
7858 sz. ezüst remontoir dupla fedelű > 5.—
8989 sz. ingaóra ütőművel, 2 sulyal 130 cm. magas > 11.50
7939 sz. jó ébresztő óra > 1.20

Szíveskedjék nevemre és házászámomra 75/B pontosan figyelni.

Ne vegyen senki **HANGSZERT.**

mig

Reményi Mihály
mű-hangszerész

legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44/l. sz.

Rum, Cognac, Silvorium,

likörök, likörkrémek stb, az általam készített vegytiszta esszenciák és kompozitciókkal házilag 1/8 sőt 1/4 részben **olcsóbban** állíthatók elő, mint késsen vett árúk.

Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve.

Baros Gábor

Budapest VII, Dohány-utca I sz. Esszenciák és kompozitciók gyára.

Szőlő!

Akinek szállításra alkalmas szőlője van eladó, jelentkezék **Lilienthal Fülöpnél.**

Együttal ugyancsak ott, jutányos árért lehet **jó hordókat** is venni.

WELLISCH VILMOS MŰHIMZÉSI TANFOLYAMA HELYBEN.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben, a Félégyházi-uton lévő üzlethelyiségemben (Csányi Pál kovácsmester házában) a jelenkor igényeinek minden tekintetben megfelelő **négy heti**

varrógép műhímzési és aszourozási

tanfolyamot nyitok, hol is alkalom nyílik a tisztelt hölgyközönségnek nemcsak a **legdivatosabb és legszebb hímzési munkákat**, hanem minden ezzel egyező más munkákat, úgyszintén a varrást a lehető legrövidebb idő alatt **díjtalanul** elsajátítani.

Ajánlom tehát, hogy a n. é. közönség mindezekről személyes tudomást szerezzen és kérve szíves pártfogását

kiváló tisztelettel:

Wellisch Vilmos
varrógép kereskedő.

(A tanfolyamra előjegyzéseket elfogadok üzlethelyiségemben.)

SCHOTTOLA ERNŐ
szőlészeti és borászati szaküzlete
Budapest, Andrassy-út 2.
Legnagyobb raktár a szüreteléshez szükséges felszerelési cikkekben, szőlőzúzó, borsajtók, borszivattyúk stb.
Képes árlap ingyen.
Utánnyomás tilos
ALAPITVA 1892.